Ч. 141 Субота 27 червня (9 липня) 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Перекладники в урядах або новий спосіб залагодженя справи языковой. — Конференция клюбів лївиці і нїмецкий голос з заграниці. — Битва під Сантхаґо і ситуация в Мадридї. — Мала революция в Монтевідео.)

Vaterland говорячи о „провідних ідеях" в справі залагодженя спору язикового наводить такий спосіб залагодженя справи язиковой: Показало ся, що в практицї можна найлекше зарадити всїм трудностям, скоро — як то н. пр. дїє ся в тирольских судах — кождий уряд буде мати свій означений язик урядовий, которого уживати і котрим послугувати ся мусять всї, що мають якесь дїло з урядом. Точне переведенє сеї системи в судах в Тироли опирає ся на історичнім ходї річий. В Чехії однакож годї ту систему безпосередно примінити, бо з одної сторони суть там численні повіти о мішаній що-до язика людности, в котрих урядоване мусить бути двоязикове, а з другої сторони розвій історичний Чехії наказує, щоби у всїх частях краю, як в чисто нїмецких так і в чисто ческих, можна доходити свого права в кождім з обох язиків краєвих. Отже спосіб, котрий дозволив би на переведенє урядованя в округах одноязикових в однім язицї без нарушеня права одиноких людий говорячих иншим язиком повинен би опирати ся на установленю судових перекладників. На перший погляд єсть то інституция дуже трудна, але в практицї не буде она так зле представляти ся, а то длятого, що в дїйстности не кождий, хто вносить свою справу перед суд і мав би право уживати перекладника, схоче послугувати ся его посередництвом, наколи сам може порозуміти ся з судом. Отже система перекладників була би установлена більше лиш для пошанованя засади.

В недїлю має відбути ся у Відни конференция клюбів лївиці, на котрій остаточно має бути порішено, чи Нїмцї з Чехії і инші мають приняти запрошенє на необовязуючі наради передугодові. За принятем запрошеня не заявлять ся мабуть крім представителїв більшої посілости також ґрупа Мавтнера і християньско-социяльна партия. Представителї нїмецкої партиї людової будуть ріпучо противні приняттю запрошеня, а нїмецкі поступовцї ще доси не рішили ся; мабуть прилучать ся до людової партиї.

Виходячий в Віртембергї Schwäb. Mercur в дописи з Відни промавляє до розуму австрийским Нїмцям і так каже: Можна припускати, що також і репрезентанти инших партий нїмецких з Чехії підуть за приміром більшої посілости. Відмова запрошеня вийшла би лиш на користь радикалів. Треба мати надію, що поступовцї не піддадуть ся впливам анї насильству народовців. Лежить то в інтересї всїх Нїмців. Ґр. Тун рішив ся знести розпорядженя язикові і хотїв би то зробити в порозуміню зі всїма партиями.

Поражка Ішпанців на мори під Сантхаґо єсть зі взглядів тактики воєнної загадкою. Що спонукало адмірала Серверу добирати ся на отверте море, коли ситуация в самім містї не була ще так грізна і коли він знав, що американьскі кораблї стережуть виїзду з порту? Відповідь на се як доносять з Льондону подає сам Сервера. Він заявив, що одержав від маршалка Блянко в Гаванні приказ на основі інструкциї з Мадриду, щоби виплив з порту, отже мусїв так зробити. Виплинувши з порту, пустив ся він на захід, бо гадав, що в тій сторонї знаходить ся лиш американьский корабель „Бруклїн" і три инші. Єму здавало ся, що він „Бруклїн" зможе розбити а відтамтих трох, котрих скорість єсть менша як ішпаньских кораблїв, зможе утечи.

Після інформаций, одержаних в міродайних кругах у Відни, ситуация в Мадридї єсть дуже небезпечна і грозить катастрофою. Правительство ішпаньске побоює ся руху карлїстів і мабуть длятого лиш постановило уперто вести війну дальше, що такий поклик пустив і Дон Карльос. Він прислав до заступника в Ішпанії, ґр. Серальба (Ceralba) маніфест, в котрім каже, що заключенє мира в сїй хвили було би зрадою вітчини, і війну треба вести аж до послїдної каплї крови. Заключенє мира зі стратою кольоній буде знаком до збройного повстаня его партиї. Здає ся, що Дон Карльос хоче тим маневром загнати теперішне правительство і династию до крайности, щоби опісля виступити тим сильнїйше і певнїйше. А правительство ішпаньске в своїм упорі іде єму дїйстно на руку.

Ситуация в Сантхаґо не змінила ся. Тамошний архієпіскоп просив маршалка Блянко, щоби він дозволив на капітуляцию міста, позаяк честь Ішпанії уратована і нема вже ні-

---

17)

Послїдна воля.

(Із шведского. — Віктора Ґуґа Вікстрема).

(Дальше).

— Яке то дивне то людске серце! — говорив Максим дальше. — От що лише недавно був я на все байдужний, аж ось коли маю знов богатим чоловіком вийти в сьвіт, почув я, що менї серце забило ся з радости.

— Та й я гадаю — сказав я — що ми без трудности видобудемо ся звідси, але треба буде залагодити деякі формальности.

— Менї впрочім не дуже хотїлось би іти звідси. Жите посеред сих степів та пустинь подобаєсь менї. Лишимось при леґії ще до початку мая а відтак підемо в гори коло Саіди, щоби надихати ся сьвіжим воздухом та набрати ся нових сил до приятного житя через зиму в Парижи. Вволи менї сим разом волю та лишись при менї в Альжирі аж до осени. Я би не хотїв серед лїта їхати до Парижа, бо там тодї годї видержати.

Він говорив то просячим голосом недужого. ніби розвезеної дитини, і я все єму обіцяв.

Коли ми звідтам вертали назад, побачили ми якогось чоловіка, що стояв таки зовсїм близько нас за корчем дикої рожі. Коли він побачив, що ми его заглянули, вийшов до нас. То був Жан!

— А ти що тут робиш — спитав его Максим, зморщивши чоло.

— От вийшов відотхнути трохи сьвіжим воздухом — сказав він зовсїм сьмїло.

Ми обернули ся і пішли дальше в свою сторону.

— Проклятий шпіґун — замуркотів Максим. Лазить слїд в слїд за нами як тайний аґент поліцийний. Як ти гадаєш, чи не підслухував він нас?

— Без сумнїву. Стережи ся его. То чоловік небезпечний.

Відповідно до бажаня Максима, подали ми просьбу до команданта, в котрій просили, щоби він на весну увільнив від обовязку служити в леґії. Він приняв просьбу і за кілька днїв опісля позволив на то, щоби ми виступили з леґії.

Одно, що переривало нам одностайність нашого житя, то були — самоубийства в нашім полку. Они збільшали ся завсїгди з кождою весною, дивний факт: длячого мусять люди як-раз тогди розставати ся з сьвітом, коли ціла природа набирає нової сили та величає ся в сьвітлї нової краси? А може то дїє ся як-раз длятого? А може то безсильність того, що втомив ся житем, виступає тим більше побіч молодніючої природи, і тото чувство як-раз пхає єму в руку оружє смерти?

Досить, що під весну розставав ся один за другим з наших товаришів з сим сьвітом. Більша часть з них не лишила по собі анї одного рядка письма, декотрі кілька слів або й довгі листи до своєї родини. На мою компанїю припали вже були три самоубийства.

Було то вже в половинї цьвітня і нам треба було служити ще чотирнайцять днїв. Одного дня рано прийшов ордонанс з почти до наших бараків і передав Максимови рекомандований лист. Він отворив его і вийняв звідтам три тисячі франків банкнотами.

— Я писав до мого нотаря — казав він — і просив его о сю суму, котра потрібна нам для нашого урядженя і на видатки в першім місяци нашого виїзду на лїто. Будь так добрий та возьми сї гроші і сховай їх у себе. Іменую тебе отсим моїм завідателем.

Товариші вдивили ся на нас великими очима а вже найбільше Жан, розуміє ся, анї не рушивши головою. Після нашої умови не згадували ми анї словечком о великій спадщинї, задлячого так велике виступленє Максима здивувало їх всїх немало. Я опісля зробив єму в чотири очи докір за таку неосторожність: він признав менї рацию, але оправдував ся тим, що та посилка була для него самого несподїванкою.

Я взяв собі з тим переховком гроший, іменно же так великої суми, не малий клопіт на голову. Позаяк то були самі банкноти по сто франків, то я не міг їх помістити в своїм ремінним поясї, отже сховав їх до кишенї від середини в уніформі, котрий носив що дня на собі, а в ночи клав собі его під голову.

На другий день прийшов Жан до мене з правою рукою на опасцї. Коли я его спитав, що то значить ся, розвинув він бандаж і показав менї досить глубоку рану впоперек руки. Розповідав, що якимсь нещасливим случаєм розтяв собі руку, коли колов палики до наметів поклавши ніж вітрем до гори; як він то собі зробив, сам того не розуміє. Замельдував

кої цїли ставити дальший опір без хісна. На то відповів Бляико телеґрафічно, що капітуляция єсть неможлива. Скорше треба гинути як піддати ся.

Перед кількома днями вибухла була в столици Ураґваю (в полудневій Америцї) в Монтевідео мала революция, котра закінчила ся по тридневній війнї. Збунтував ся був 4 полк артилерії під проводом ґен. Естевана, котрому станули ще до помочи ґен. Ґарция і Аррібо. Революция вибухла з намови бувшого президента Геррери, котрий тепер утїк.

Новинки.

Львів дня 8-го липня 1898.

— **Іменованя.** Міністерство торговлї іменувало почтових асистентів Казим. Превота, Генр. Ґольдштайна і Вільг. Янкевича у Львові почтовими офіциялами, окіченого техніка Викт. Керта провізоричним ад'юнктом для технїчної служби при дирекциї почт і телеґрафів у Львові, а концептового практиканта Казим. Мединьского концепістом при дирекциї почт у Львові. — П. Намістник іменував асистента львівскої академії ветеринариї Йос. Загурского і оглядача звірят Кар. Коньского повітовими ветеринарями, а асистента академії ветеринариї у Львові Жигм. Марковского оглядачем звірят.

— **Є. Е. п. Намістник** видав на основі обовязуючого виїмкового положеня в західній Галичинї розпорядженє, котрим відбирає ся почтовий дебіт для цїлого того округа в виїмковим положенем отсим ґазетам: „Громадскому Голосови“, Robotnik-ови, Monitor-ови, Wieńc-у Polsk-ому, Pszczół-цї і Równość-ї. Розпорядженє обовязує від дня его оголошеня в урядовій ґазетї.

— **Торжественне відкрите** нової буковиньскої льокальної зелїзницї Заліщики-Лужани, збудованої при співучасти галицкого фонду краевого, відбуло ся дня 7 с. м. В торжестві взяли участь начальники властий державних і автономічних з Буковини, міністеріяльний радник Вурмб і представителї галицкого ц. к. Намістництва та Видїлу краевого.

— **Санїтарна комісия** міста Львова ухвалила завести інституцию шкільних інспекторів. Отже від слїдуючого року шкільного будуть міскі лїкарі в означенім часї переводити ревізию шкіл і оглядини дїтий. Приватні заведеня будуть мусїли постарати ся о шкільних лїкарів власним коштом.

— **Засїви в Европі.** В західній Европі падали в остатних днях дощі, однак завдяки теплій погодї не зашкодили засївам, але противно, помогли їм богато. В Англії збіжа мають добрі вигляди. У Франциї лютились бурі з громами і порobили в многих околицях значні шкоди. В Нїмеччинї побоювали ся, щоби дощі і холоди не зашкодили збіжам, особливо житови, однак в послїдних днях пійшло на лїпше. На Угорщинї збіже в многих місцях вилягло і показала ся ржа, однак до сеї пори нема там чого о збіже бояти ся. В Італії жнива будуть добрі. В Росиї стан засївів вдоволяючий; тілько у всхідній части губернії симбірскої і самарскої дає ся відчувати брак дощів, через що побоюють ся о озимину і о яре збіже. — В послїдних днях оголошено урядове оцїнене нового збору. Представляє ся він о много лучше, як минувшого року, так що до жита і пшеницї, як ячменю і вівса. Але що збори попередні були досить скупі, то й тепер цїна збіжа не піде дуже низько.

— **Невинно засуджений.** Перед сїмома роками засудив віденьский трибунал судиїв присяжних урядника почтового Оскара С. на 4 місяцї тяжкої вязницї. Єго обвинювали о дефравдацию кількох переказів почтових на невелику суму 70 зр., хотяй він божив ся сьвято на свою невинність. По засудї жінка его взяла судовий розвід, а одиноку дитину віддала чужим людям під опіку. Рівночасно втратив засуджений посаду на почтї. По трех роках в почтовім урядї вимітано сьмітя ізза скрині і найдено всї перекази з грішми, за котрі Оскар С. потерпів кару. Переведено сейчас нову судову розправу, узнано его невинним, а жінка з дитиною кинулась ему на зустріч. Та мимо то почтовий уряд не взяв его назад у службу, беручи ему за провину неоглядне обходжене з переказами. Надїлив его лише пенсиєю в річній квотї 225 зр.

— **600 людий утонуло.** Страшне нещастє лучило ся сими днями коло Себль Айленд недалеко побережа Нової Шкотії в північній Америцї. Именно американьский корабель „Кромертайшір“ наїхав в часї густої мраки на французкий особовий пароход „Ля Бурґонь“ і розрізав его через середину, так, що пароход сейчас потонув. Погибло близько 600 осіб, між ними майже всї офіцири французскі, лиш 170 подорожних і 30 моряків виратувало ся. Між виратованими єсть всього одна женщина. Потерпів також значно і американьский корабель, так що другий пароход американьский мусїв его відставити до порту. Близші вісти о тій страшній катастрофі подають кореспонденти нїмецких ґазет. Американьский корабель з набором вапна їхав з Дінкерки у Франциї до Філядельфії і стрітив ся з кораблем „Ля Бурґонь“ підчас густої мраки о 60 миль від Себль Айленд. На французскім пароходї, що їхав з Нового Йорку до Гавру, було 800 подорожних і корабельна залога. Удар був страшний. „Ля Бурґонь“ перетята через половину почала в одній хвили тонути. Передна часть потонула зараз, а часть задна задержала ся на водї ще малу хвилю. З тої хвилї скористала залога і спустила на воду кілька човнів, так що 170 подорожних і 30 моряків могло уратувати ся. Прочі подорожні і решта залоги, отже до 600 осіб, погибли. Всї офіцири французского корабля потонули також. Крик потапаючих був страшенний, та мимо всїх заходів не міг американьский корабель богато помогти, бо був сам сильно ушкоджений. Всїх виратуваних перевезено до міста Галїфаксу.

— **Розпука матери.** Мария Мальхска в Стирхльовії, повіта міского (Mies), в Чехах, жила з трема дїтьми від довшого часу в страшній нуждї. Єї чоловік, з заводу муляр, повандрував ще з початком весни до Саксонії і забув на родину цїлком. Нещасна не могла навіть о щоденний хлїб насущний подбати, не то о найконечнїйші потреби для дїтий, бо наймолодше немовля при грудях не давало їй взяти ся за яку небудь роботу. В розпуцї постановила зробити конець свому горю. Привела свої дїти над глубокий став і кинула найстаршого 10-лїтного хлопця несподївано в воду. Коли дитина щезла в глубинї, привязала двоє других дїтий, дволїтну дївчинку і немовля, до свого тїла і кинула ся до ставу. Бачили се здалека люди, але заким вспіли прибігти на місце, було вже за пізно. По короткій борбі з филями пійшла мати з дїтьми на дно. Доперва на другий день добуто з трудом тїла нещасної родини.

Штука, наука і література.

КОБЗАР. Вибір творів Тараса Шевченка для ужитку молодїжи. Цїна 1 зр. 20 кр. Під таким заголовком видало руске Товариство педаґоґічне книжку, котрої брак вже від давна відчував ся, а котрою можуть користувати ся не лиш молодїж шкільна, але всї, котрі хотять познакомити ся з житем і творами нашого най-

---

ся хорим, бо не може карабін взяти в руки, але що то не велике нещастє, то єму позволили лишити ся в бараках. Він виглядав чогось дуже понуро, зітхав раз пораз, сїв собі на причу, та і дивив ся в одну міру крізь вікно.

Я мав того дня варту в бараках. Жан сидїв цїлий час коло мене, але не відзивав ся анї словом. Все лиш зітхав і виглядав крізь вікно на двір.

А що я не мав що лїпшого робити, то сїв собі на якімсь поломанім стїльци коло вікна та виймив бритву і маленьке зеркальце та став голити ся.

Коли я обголив ся, встав Жан і приступив до мене. Він виглядав якось дуже знужданим, щось нїби так як той пес, котрому хвіст притяли.

— Вілю — відозвав ся він — чи зробиш свому товаришеви послїдну прислугу?

— А то-ж яку?

— Менї тут вже біда досить надоїла і я думаю піти слїдом за моїми товаришами. Ще нинї хочу попращати ся з сьвітом.

Отже то була причина того его дивного поведеня.

— Я не такий злий і не скажу, що то найлїпше, що можеш зробити, але й не стану тобі на перешкодї — відповів я холодно. Яке-ж менї дїло до того, що ти постановив собі з інфантериста стати духом?

— Та бо видиш, Вілю, моя рука, моя рука! Я би хотїв ще написати до родини кілька слів та попращати ся з нею і подати їй причину, длячого я так зробив, а не можу писати, бо мене рука болить. Може би ти менї написав кілька слів, а я буду тобі диктувати?

То предложене здавало ся менї якимсь дивним, але Жан не міг дїйстно писати своєю рукою.

— Не можу вже дальше жити. Ще заким змеркне ся, вже мене не стане. Та чи не попращати ся з ріднею?

Я не знав, що робити. Мене просто брала відраза писати такий лист.

— Зробиш послїдну прислугу бідному товаришеви!

— Ну, добре! Нехай зроблю — сказав я і поклав бритву на бік. — А маєш папір і перо?

— Єсть оттут в шуфлядї, як знаєш — сказав він і висунув єї лївою рукою.

А там було дїйстно чорнило, папір і перо.

— Що-ж маю писати?

Він став собі трохи позад мене з правого боку і почав диктувати сумним голосом:

„Мої Любі!

— Було би лїпше, як би ти по імени назвав своїх родителїв — запримітив я.

— Не потреба. Комендант має мої папери і записав собі що потреба; лист дїйде певно аж до мого рідного села. Впрочім я не пишу лиш до моїх родичів, але й до моєї всеї ріднї.

Я писав.

— Дальше!

— Не маю вже сили — диктував він дальше — двигати се нужденне житє. Мої похибки з молодих лїт, моя легкодушність стала ся моєю згубою. Я старав ся стати лїпшим чоловіком, але тепер вже знаю, що не можу. Ще нинї...

Він тут урвав.

— Дальше — напирав я на него, але що він тото „ще нинї“ повторив три рази, кинув я оком на бік і случайно в моє зеркальце, до котрого голив ся.

В менї аж серце майже перестало бити ся. Жан держав револьвер в правій руцї — котра не могла двигати карабін — і вимірив менї его просто до чола лиш на десять центиметрів від него. В зеркальци було видко лиш кінчик люфи від револьвера, але сего було досить. Аж тепер зрозумів я его дїдьчий плян.

Силуючись запанувати над собою говорив я дальше:

— Таже лист треба якось закінчити, бо працї не буде мати нїякого значіня. Мусиш памятати на то, що то твої послїдні слова до твоїх любих родичів і свояків, отже не треба его так урывати.

— Правду кажеш — відповів він на силу. — Треба его так писати — і револьвер відсунув ся з боку від мого чола.

— Ще нинї....

Я схопив ся летом блискавки і з цїлою силою моєї жилястої руки вцїдив его межи очи, так, що він повалив ся на якесь ліжко і пустив револьвер з руки на землю. Я вхопив его і наробив крику. Мої товариші збігли ся, в цїлім таборі заворушило ся. Я розповів коротко, що стало ся і Жана закували.

В протоколї він признав ся, що хотїв мене убити, а причиною того було, що хотїв забрати Максимові гроші. Все обдумав знаменито, лиш маленька річ влїзла ему в дорогу — моє зеркальце від голеня.

Суд воєнний засудив его на смерть і до 24 годин по проголошеню вироку его розстріляли.

Отся історія, котру французскі ґазети списували обширно, наробила нечуваного враженя. Неодна ґазета висказувала менї своє чувство з тої причини, що я о мало не розстав ся з сим сьвітом яко обманець мого приятеля і самоубийник, хоч я не взяв ему анї одного су і хоч менї анї на гадку не приходило відбирати собі житє.

По сїй дуже прикрій подїї хотїли ми тим

першого поета. Крім обширної житеписи і погляду на літературну діяльність Т. Шевченка, котрий то вступ займає 78 сторін, додані ще до поодиноких поезий многі поясненя в нотках, котрі богато причиняють ся до зрозуміня поезий, їх краси і духа. Книжку сю можна дістати в рускім Товаристві педаґоґічнім у Львові, ул. Академічна, ч. 8.

Телеграми.

Вашінґтон 8 липня. Секретар державний Льонґ телеґрафував до Самсона, щоби Ватзон плив безпроволочно зі своєю ескадрою до Іспанії.

Гаванна 8 липня. Ґен. Блянко видав проклямацию, в котрій подає вість о знищеню фльоти Сервери, але каже, що не треба тратити надії і вести війну дальше. Іспанія має достаточно сили, щоби боронити свою справу. Проклямация взиває до відважної оборони чести і непарушимости вітчини.

Сант хаґо де Куба 8 липня. Вчера прибуло тут 140 іспаньских моряків, котрим удало ся уйти з американьскої неволї в той спосіб, що плили на мори до берега.

Переписка зі всїми і для всїх.

Оповістки.

— Предприємця до вимурованя церкви пошукує гр. кат. комітет церковний в Яворові. Плян і кошторис можна переглянути в урядї парохіяльнім. Оферти вносити належить на руки комітету до 20 липня 1898 р.

— На продаж під дуже користними услівями камениця у Львові при ул. Торосерича, ч. 12 (побіч ул. Зеленої). При каменици обширний город, пригідний під будову. Близшу інформацию подасть Редакция „Нар. Часописи".

Вас. Ей. Малеч.: Уряд податковий не обовязаний кому небудь виплачувати платнї, хто лиш прийде з квітом до него, бо могло би при тім дїяти ся і якесь надужите; міг би хтось н. пр. знайти згублений квіт або єго украсти і казати собі в урядї виплатити платню. Уряд має длятого право жадати, щоби той, хто відбирає платню на чиєсь імя виказав ся повномочием, що має до того право. Инша річ, коли в практицї так не завсїгди діє ся; тогди дотичний урядник або знає того, кому виплачує або просто лиш вірить єму і спускає ся на него а одвічальність за евентуальне надужите бере на себе. Коли-ж не хоче того робити і жадає, щоби особа, побираюча платню за когось, виказала ся повномочием, то він в праві і годї єму противити ся. Комусь таке відступлене від практики може здавати ся надужитем власти або секатурою, але оно есть зовсїм оправдане, і не можна змусити урядника, щоби він кому небудь виплачував платню. — **Рекрут**: Коли Вас асентировано яко вповні здібного до войска, а Ви опісля набавили ся хороби або калїцтва, котре Вас робить нездібним до служби войскової, то зголосіть ся до своєї доповняючої команди (Ergänzungs-Bezirks-Commando) і просіть, щоби Вас предложено до суперарбітріюм. Иншого рода калїцтво потягнуло би може й слїдство за собою, але у Вашім случаю того не буде, бо то річ очевидна, що Ви умисно того собі не могли зробити, щоби відтягнути ся від служби войскової. — **Г. П. в В.**: 1) Сире полотно шаре, купне, пере ся так само, як і домашне, з часом мусить оно вибіліти, особливо коли схне на сонци. — 2) Спису витягнених льосів виставових доси нам не надіслано, отже не можемо знати, чи Ваш льос витягнений, чи нї. — 3) Про кертицю знайдете відповідь в „Переписцї господарскій; там її знайдете. — 4) Адреса о. М. нам не звістна, а так само не знаємо, чи він знайшов свій перстїнь, чи нї. — 5) Чи муж і жінка, не маючі дїтий, становлять родину, чи нї? На се питанє треба би Саломона, щоби Вам відповів; отже ми будемо удавати Саломона і скажемо Вам так: Становлять родину, але бездітну. Скоро двоє людий подружило ся законно, то не в иншій цїли лиш в тій, щоби становили окрему родину. Чи та родина збільшить ся, чи нї — се в руках Божих, але початок до родини, завязок вже єсть. Впрочім все може бути; пригадайте собі лиш Захарія і єго жінку з старого завіта. — **Учителька в К. Л. Х.**: На жаль у нас нема таких інститутів, що принимали би безплатно бідні дївчата селяньскі на виховане і науку; нема анї у нас Русинів, анї взагалї в краю. Однак за 6 до 7 зр. може би єї удало ся де примістити. Ми гадаємо, що єї удалось би примістити в інституті для руских дївчат в Перемишли, а хто знає, може би єї приймили там і зовсїм безплатно. Лиш то біда, що то за далеко і не можна так легко туди поїхати і трудно порозуміти ся. Віднесїть ся може з просьбою о пораду і інформацию до панї Кормошевої, жени дра Кормоша, адвоката в Перемишли. А може маєте кого знакомого в Станїславові? Може би там удало ся єї де умістити, бо там єсть жіноче товариство, котре займає ся вихованєм бідних дївчат. Може би Вам був помічним проф. Заклиньский в сїй справі. Наконець можеби єї удало ся умістити в інституті СС. Василиянок у Львові. Будемо старати ся то розвідати. — **Г. Тул. Самбір.**: І ми гадаємо, що чи не найлїпше було би, як би Ви старали ся вступити до служби при зелїзници. Яко войсковий можете там ще найскорше дістати ся. Старайте ся в кругах войскових розвідати про службу в полку зелїзничім. Старайте ся може вже тепер внести подане, але поінформуйте ся у начальника стациї на двірци у Вас або у якого иншого урядника від зелїзниці, що і як треба зробити; такі люди, фахові, вкажуть Вам лїпше дорогу як ми. — **Писар 37**: Т. зв. мусуючі (шипячі) порошки роблять ся з двовуглекислої соди і квасної соли (винного каменя). До склянки води сипле ся насамперед соду а відтак, коли она розпустить ся, квасну сіль. Ті порошки (по парі, в однім квасна сіль, в другім сода) можна купити в аптиці. — **Ів. Каз. в П.**: З Ваших льосів невитягнений анї один. — Викасу льосів виставових не маємо. — (Дальші відповіди пізнїйше).

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: Шлях зелїзничий Радівцї-Бродина нових буковиньских зелїзниць льокальних зі стациями Ґаланешти, Виків, Біволерия, Карльберґ, Стража, Фалькен, Бродина і перестанком Городник, передасть ся до прилюдного ужитку дня 7 липня 1898. Наведені стациї отворено для загального руху, а перестанок тілько для обмеженого руху особового і пакункового.

Шлях зелїзничий Неполоківцї-Вижниця нових буковиньских зелїзниць льокальних зі стациями Барбівцї, Вашківцї, Руский Банилів, Милїїв, Іспас і Вижниця і перестанками особовими Чартория і Слободзя передасть ся до прилюдного ужитку дня 7 липня с. р. Стациї урядженo для загального руху а перестанки тілько для обмеженого руху особового і пакункового.

— **Книгарня наукового тов. Ім. Шевченка** у Львові, улиця Академічна ч. 8. продає слїдуючі книжки: Вас. Чайченко. Під хмарним небом, поезиї часть І, 1 зр., Книга казок, поезиї часть II, 60 кр., Твори прозаїчні ч. І. 80 кр., ч. II. 80 кр., ч. III. 80 кр. — Записки Товариства імени Шевченка ч. І, II, III, IV. по 1 зр.— Тарас Шевченко. „Кобзар" 2 томи 4·50 зр., з пересилкою 5 зр. — Павло Граб. Збірник поезий ч. І. 20 кр., З чужого поля. Переклади 20 кр. — Іван Сурик. Твори, з московского 10 кр. — Олекс. Колесса. Шевченко і Міцкевич 1 зр. — Ґерінґ-Герасимович. Що то є господарність 30 кр. — Шевченко з бандурою над Днїпром 25 кр. — Осип Маковей: Поезиї ч. І. 20 кр. — Михайло Старицкий. В темраві, драма 20 кр. — Юлїй Верне. Подорож довкола землї 50 кр. — Молитвенник народний (фонетичний) 15 кр. — Марко Кропивницкий. Титадівна, драма 20 кр. — Василь Щурат. Замітки то Черницї Шевченка 10 кр., — Чернера республика на Афонї 10 кр., Пісня про Роланда 50 кр. — Школиченко, Між народ, повість, 20 кр. — Митро Олельнович. Писаня україньскі 10 кр. — Василь Кулик, Писання 10 кр.

більше дістати ся на волю, що нам накопець і удало ся. Ми побули через кілька днів в Сідді-ель-Аббас, де заосмотрили ся в найпотрібнїйші річи, а відтак поїхали до Саіди.

Нашим послугачем був пятнайцятьлїтний арабский хлопчище, на імя Каддур. Єго елястична стать, великі як у ґазелї очи і єго бистрота ума зробили були з него взорець тої раси, що колись здобула була цїлий сьвіт. Він научив нас трохи по арабски, а ми єго трохи по французски. Він був дуже спокійної натури, вдячний і дуже щирий та вірний. Нїколи не завів нашого доріря; був би не знати що зробив, щоби лиш виконати наші прикази.

Під конець серпня забажало ся Максимови їхати до Парижа. Ми заосмотрили ся в гроші, спакували свої річи і пустились в дорогу.

Каддур мав нас відводити лиш до Саіди. Коли ми мали відїздити звідтам зелїзницею до Тунїсу, — звідки знов хотїли поїхати пароходом через Палермо до Неаполю, щоби перебути через кілька місяців в Римі — стояв він зовсїм як той якийсь нещасливий і плакав гірко.

— А може би ти з нами поїхав? — спитав Максим.

Я ще нїколи перед тим не видїв у нїкого такої безконечної радости, як тепер на єго лици.

— Чому би нї, паноньку!

— Дай єму гроші Вілю — сказав Максим, а я все ще був у него „завідателем" — на дорогу до Тунїсу.

Я дав Каддурови а він полетів як стріла до каси по білет, вбіг ще в послїдний хвилї до нашого купе і поїхав до Европи так як стояв, в своїм брунатнім замащенім плащи, в старім фесї і босий. Цїлував нас по руках та прикладав їх собі до чола. Відтак сидів довший час тихенько і заєдно усьміхаючись показував свої білі як перли зуби.

— А ти не мав з ким попрацати ся? — спитав я.

— Чому нї, — відповів він — з моїм конем Ріґольом — але на то не було ради.

В кілька днів по нашім приїздї до Риму Максим занедужав. Зміна воздуха не послужила єму. Ми вибрали собі готель Льондр і післали по лїкаря, розуміє ся по заграничного, бо я на італїяньских не дуже спускаю ся. Я розповів єму минувшість Максима, а він зараз річ добре зрозумів і заординував скріпляючі средства передовсїм спокій і тишину.

Утома і оживленє міняли ся у Максима. Часами коли він говорив, запримітив я, що єму трудно вимовити деякі слова, що він загикує ся.

Одного дня сидїв він і читав ґазету, коли я зайшов до него. Він звернув ся до мене з трохи блудними очима і відозвав ся:

— От сиджу вже пів години та дивлю ся заєдно на одно слово тут в ґазетї, але надармо силую ся єго вимовити. Чи то не сьмішно?

— Яке-ж то слово?

— То Па-па-рі-ріс-екс-по-зі-зі-сі-сі-он! От і сам чуєш — говорив він дальше, усьміхаючись на силу — що не можу єго вимовити.

Аж тепер побачив я, як страшно недуга єго зруйнувана. Єго давнїйше сьвіже лице, тепер пожовкло, обвисло, а очи єму запали ся.

— Бо ти не повинен читати ґазет, лиш відпочивати — сказав я таким голосом, як би мав дитину перед собою.

Він положив ся на шесльонґ і дивив ся стовпом як би без памяти в стелю.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Крехoвецкий

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).